

Франсис Бърнет
Тайната
Градина

Превод от английски:
Мария Чайлд

 ciela

Първа глава

НИКОЙ НЕ Е ОСТАНАЛ

Когато изпратиха Мери Ленъкс да живее при чичо си в имението „Мисълтуейт“¹, всички казваха, че тя е най-отблъскващото дете, което някога са виждали. И това беше вярно. Мери имаше малко тясно личице и дребно тънко телце, рядка светла косица и кисело изражение. Косата ѝ беше жълта, лицето ѝ също беше жълто, защото се беше родила в Индия и откакто се помнеше, вечно боледуваше от едно или друго нещо. Баща ѝ бе служител в английската колониална администрация и беше не само вечно зает, но и болнав като нея, а майка ѝ беше голяма красавица, чиято едничка грижа бе да ходи по приеми и да се забавлява в компанията на весели хора. Тя изобщо не беше искала да си има малко момиченце и когато Мери се роди, прехвърли всичките грижи по нея на една айя², на която беше дадено да разбере, че ако иска мем-сахиб³ да е доволна, трябва да направи така, че детето да се мярка пред погледа ѝ възможно най-рядко. Така че, докато беше болнаво, капризно и грозно бебе, държаха Мери настрана, същото правеха и когато се превърна в болнаво и капризно щъкащо нагоре-надолу създание. Тя не помнеше да е виждала отблизо друго, освен тъмните лица на айята и остана-

¹ Мисълтуейт (англ.; йоркширски диал.) – полето на имеловите дроздове; имелов дрозд – голяма птица от семейство Дроздови, която се храни с плодовете на имела. – Бел. прев.

² Айя (англо-инд.) – местна дойка; бавачка. – Бел. прев.

³ Мем-сахиб, мем-саиб (инд.) – госпожа, господарка; почтително обръщение към бяла жена в Индия, особено по време на Британското колониално владичество. – Бел. прев.

лите слуги индийци, и понеже те винаги ѝ се подчиняваха и ѝ отстъпваха за всичко, защото, ако плачеше, мем-сахиб щеше да се ядоса, че ѝ нарушават спокойствието, до шестата си година тя се беше превърнала в най-тираничното и егоистично създание, живяло някога на земята. Младата гувернантка англичанка, която дойде да я учи на четене и писане, не можеше да я понася до такава степен, че само след три месеца напусна, а новите гувернантки, пристигащи с намерението да се опитат да заемат нейното място, си тръгнаха по-скоро и от нея. И ако самата Мери не беше решила, че наистина иска да знае да чете, така и нямаше да научи нито една буква.

Една ужасно гореща сутрин, когато бе на около девет години, Мери се събуди в особено неприятно настроение, което стана още по-кисело, щом видя, че прислужницата, която стоеше до леглото ѝ, не е нейната айя.

– Защо си дошла? – обърна се тя към непознатата жена. – Няма да ти позволя да останеш. Изпрати ми моята айя.

Жената изглеждаше уплашена, но само изпелтечи, че айята не може да дойде, а когато Мери изпадна в бясна ярост и започна да я удря и да я ритя, прислужницата се уплаши още повече и заповтаря, че е невъзможно айята да дойде при миси-сахиб⁴.

Тази сутрин във въздуха витаеше нещо мистериозно. Нищо не се случваше по установения ред, изглежда, няколко от местните слуги бяха изчезнали, а онези, които виждаше, стъпваха крадешком или отминаваха забързано с посивели и уплашени лица. Но никой не ѝ казваше нищо и айята ѝ не дойде. Всъщност с напредването на деня я оставиха съвсем сама. Накрая тя се запиля из градината и се заигра под едно дърво край верандата. Преструваше се, че си прави цветна леха, като забождаше големи червени

⁴ Миси-сахиб (инд.) – малка господарка. – Бел. прев.

цветове хибискус⁵ в малки купчинки пръст, но през цялото време ядът ѝ все повече и повече нарастваше, докато накрая започна да си мърмори под носа и да изрежда всичко, което щеше да наговори на Саиди и всички обидни имена, с които щеше да я нарече, щом последната се върнеше.

– Свиня! Свиня! Дъщеря на свине! – шепнеше тя, защото най-голямата обида за един индиец беше да го нарекат „свиня“.

Мери скърцаше със зъби и не спираше да повтаря тези думи отново и отново, докато не чу майка ѝ да излиза с някого на верандата. Въпросният „някой“ беше светлокос млад мъж и двамата разговаряха със странни приглушени гласове. Мери познаваше светлокосия млад мъж, който приличаше досущ на момче. Беше чула, че е съвсем млад, току-що пристигнал от Англия офицер. Тя го наблюдаваше втренчено, но предимно гледаше към майка си. Винаги го правеше, когато ѝ се удадеше подобна възможност, защото мем-сахиб – както я наричаше най-често Мери – беше висока и красива жена и винаги се обличаше в такива хубави дрехи! Чупливата ѝ коса приличаше на коприна, малкото ѝ нежно носле сякаш изразяваше презрение към всичко, а очите ѝ бяха огромни и усмихнати. Всичките ѝ дрехи бяха леки и фини и Мери казваше, че са „пълни с дантела“. Тази сутрин те изглеждаха „по-пълни с дантела“ от всякога, но очите на майка ѝ съвсем не се смееха. Бяха огромни и уплашени и гледаха умолително към лицето на светлокосото момче офицер.

– Толкова ли е зле? О, наистина ли? – чу я да казва Мери.

– Ужасно – отвърна с треперещ глас младежът. – Ужасно, госпожо Ленъкс. Трябваше да потеглите към хълмовете още преди две седмици.

⁵ Хибискус – каркаде, китайска роза; храстовидно растение с ярки цветове, част от семейство Слезови (Malvaceae), произлизащо от Азия. – Бел. прев.

Мем-сахиб закърши ръце.

– О, знам, че трябваше! – проплака тя. – Останах само заради онзи глупав вечерен прием. Каква глупачка се оказах само!

В това време откъм ниските паянтови вили на слугите се разнесе такъв силен вой, че тя се вкопчи в ръката на младежа, а Мери се разтрепери от глава до пети. Воят ставаше все по-див и по-див.

– Какво е това? Какво е това? – задъхано произнесе госпожа Ленъкс.

– Някой е умрял – отвърна момчето офицер. – Не казахте, че сред слугите ви също има болни.

– Не знаех! – извика мем-сахиб. – Елате с мен! Елате с мен! – Тя се обърна и се втурна към къщата.

После станаха ужасни неща и Мери разбра каква беше причината за цялата мистерия тази сутрин. Беше избухнала епидемия от холера в най-смъртоносна форма и хората умираха като мухи. Айята се беше почувствала зле през нощта и току-що беше умряла – именно на това се дължеше воят откъм вилите на слугите. Преди да е настъпило следващото утро, умряха още трима слуги, а останалите избягаха, обзети от ужас. Навсякъде цареше паника и във всички колиби умираха хора.

На втория ден, наред всичкото объркване и суматоха, Мери се скри в детската стая и бе забравена от всички. Никой не се сети за нея, никой не я потърси и ставаха странни неща, за които тя нищичко не знаеше. Момиченцето прекарваше отлитащите часове, редувайки плач със сън. Знаеше единствено, че има много болни хора и че се чуваха загадъчни и плашещи звуци. Един път се промъкна в трапезарията и я завари празна, макар че на масата имаше недовършена храна и столовете и чиниите бяха бутнати назад, сякаш хората внезапно бяха станали от местата си по някаква причина. Момиченцето хапна малко плодове

и бисквити и понеже беше жадно, изпи една почти пълна чаша вино. Виното беше сладко и Мери нямаше представа колко силно беше. Много скоро главата ѝ ужасно се замая. Върна се в детската стая и отново се затвори вътре, уплашена от плача, долитащ от колибите, и от шума от забързани стъпки. Така ѝ се беше приспало от виното, че едва държеше очите си отворени, затова полегна на леглото си и дълго време не чу и не видя нищо.

През часовете, в които спа толкова дълбоко, се случиха много неща, но риданията и шумът от внасяне и изнасяне на предмети във вилата не смутиха съня ѝ.

Когато се събуди, остана да лежи в леглото, забила поглед в стената. Къщата беше напълно притихнала. Не помнеше някога в нея да е царяла подобна тишина. Не се чуваха нито стъпки, нито гласове и тя се зачуди дали всички не са се оправили от холерата и цялата беда вече не е приключила. Също така се чудеше кой ще се грижи за нея сега, след като айята ѝ беше умряла. Щеше да има нова айя и тя вероятно щеше да знае нови приказки. Старите доста ѝ бяха омръзнали. Тя не плака за мъртвата си бавачка. Не беше дете, което лесно се привързва, и не я беше грижа за никого. Шумът, бъркотията и плачът в резултат от холерата я бяха уплашили, освен това беше ядосана, задето явно никой не си спомняше за нейното съществуване. Всички бяха твърде паникьосани, за да мислят за някакво си малко момиченце, което никой не обичаше. Когато хората пипнеха холера, изглежда, не можеха да мислят за нищо друго, освен за себе си. Но ако всички бяха оздравели, би трябвало някой все пак да се сети за нея и да я потърси.

Само че никой не дойде и докато тя лежеше и чакаше, в къщата сякаш ставаше все по-тихо и по-тихо. Изведнъж дочу някакво шумолене по постелката на пода и когато погледна надолу, видя по нея да се плъзга малко змийче, което я гледаше с очи като скъпоценни камъни. Мери не

се уплаши, защото това беше безобидно малко създание, което нямаше да ѝ навреди. Изглежда, змийчето бързаше да излезе от стаята – докато го наблюдаваше, то изчезна под вратата.

– Колко е странно и тихо – рече си тя. – Сякаш във вилата няма никой освен мен и змийчето.

В същата минута прозвучаха стъпки на двора, после по верандата. Стъпките бяха мъжки и собствениците им влязоха във вилата, разговаряйки тихо. Никой не отиде да посрещне новодошлите, никой не заговори с тях и ако се съдеше по шума, те май отваряха врата след врата и надничаха във всички стаи.

– Колко е пусто! – рече някакъв глас. – Такава красива, красива жена! И детето, предполагам. Чух, че имало и дете, макар че никой никога не го е виждал.

Когато след няколко минути отвориха нейната врата, завариха Мери права в средата на стаята. Изглеждаше като грозно, сърдито малко създание и отгоре на всичко се мръщеше, защото беше започнала да огладнява и да се чувства позорно пренебрегната. Първият мъж, който влезе в стаята, беше едър офицер – веднъж го беше видяла да разговаря с баща ѝ. Мъжът изглеждаше уморен и разтревожен, но когато я зърна, така се изненада, че за малко да отскочи назад.

– Барни! – извика той. – Тук има дете! Сам-само! В таква място! Милостиви боже, кое ли е то?

– Аз съм Мери Ленъкс – рече малкото момиченце и надменно изпъна рамене. Според нея беше изключително невъзпитано от страна на този човек да нарича вилата на баща ѝ „такова място“! – Заспах, когато всички се разболяха от холера, и току-що се събудих. Защо никой не идва?

– Това е детето, което никой никога не е виждал! – възкликна мъжът, обръщайки се към своите спътници. – Забравили са го!

– Защо са ме забравили? – попита Мери и тропна с крак. – Защо никой не идва?

Младият мъж, чието име беше Барни, я погледна много тъжно. На Мери дори ѝ се стори, че го видя да примигва няколко пъти, сякаш се опитва да преглътне сълзите си.

– Бедно детенце! – рече той. – Няма кой да дойде – никой не е останал.

Ето по какъв странен и внезапен начин Мери разбра, че вече няма нито баща, нито майка; че двамата бяха умрели и погребани през нощта, а неколцината оцелели слуги индийци също бяха напуснали къщата възможно най-бързо, без никой от тях да се сети за някаква си там миси-сахиб. Ето защо беше толкова тихо. Във вилата наистина нямаше никой друг, освен нея и малкото шумолящо змийче.